

# GEOGRAFIJA

## Vertinimo instrukcija

Bandomojo valstybinio brandos egzamino užduotis

### I dalis

Maksimalus įvertinimas – 23 taškai. 01–23 klausimo kiekvienas teisingas atsakymas vertinamas 1 tašku.

Kl. nr.	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.
Ats.	C	B	A	A	D	D	B	C	B	B	B	C

Kl. nr.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.
Ats.	D	B	C	C	B	A	A	B	A	B	C

### II dalis

Maksimalus įvertinimas – 77 taškai.

Toliau pateikiami II dalies klausimų atsakymai.

Vertintojas privalo vertinti tiksliai pagal pateiktą vertinimo instrukciją. Žvaigždutėmis pažymėtų klausimų atsakymai gali būti suformuluoti ir kitais žodžiais, svarbu, kad atsakymas būtų teisingas.

Kl. nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
<b>24.</b>		<b>9</b>	
1.	Pietvakarių Azija / Artimieji Rytai.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2. *	1. Religiniai nesutarimai. 2. Nesutarimai dėl gamtos išteklių (nafta). 3. Dėl neteisingai padalintų teritorijų. 4. Politiniai nesutarimai.	2 1 0	Už teisingai įvardytas 2 priežastis. Už teisingai įvardytą 1 priežastį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3. *	1. Pasaulio valstybės pajustų naftos stygių. 2. Rinkoje išaugtų naftos kainos. 3. Nukentėtų šio regiono šalys, kurių ūkis remiasi pajamomis iš naftos eksporto. 4. Galėtų kilti ekonominė krizė. 5. Sutriktų laivyba.	2 1 0	Už teisingą nurodytas 2 pasekmes. Už teisingai nurodytą 1 pasekmę. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4. *	1. Šalių teritorijos dalis, esanti arčiau Persų įlankos, yra turtingesnė, nes pajamas gauna iš naftos gavybos ir eksporto. 2. Toliau nuo Persų įlankos vyrauja dykumos, kurių gyventojai laikosi tradicinio klajoklinio gyvenimo būdo.	2 1 0	Už teisingai įvardytas 2 priežastis. Už teisingai įvardytą 1 priežastį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5. *	<b>Religija</b> – islamas. <b>Kodėl?</b> Šiandien didesnę šio regiono dalį užima valstybės, kurių gyventojai yra arabai. Islamo religiją išpažįsta arabai, kurie kadaise šio regiono užkariautas tautas jėga vertė priimti islamą.	2 1 0	Už teisingai nurodytą religiją ir paaiškinimą. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

<b>25.</b>		<b>9</b>	
1. *	1. Valstybė sudaryta iš valstijų, turinčių ribotą autonomiją. 2. Federaciniai įstatymai turi pirmenybę prieš valstijų įstatymus.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2.	Vašingtone.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3.	Respublika.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4.	1. Įstatymų leidžiamoji valdžia. 2. Įstatymų vykdomoji valdžia. 3. Teisminė valdžia.	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 institucijas. Už teisingai nurodytą 1 instituciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5. *	<b>Pasienis:</b> JAV su Meksika. <b>Priežastis:</b> Nelegali prekyba, nelegali migracija.	2  1 0	Už teisingai nurodytą valstybių pasienį ir priežastį. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6.	1. Vokietija. 2. Austrija. 3. Rusija. 4. Šveicarija.	2 1 0	Už teisingai įvardytas 2 valstybes. Už teisingai įvardytą 1 valstybę. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
<b>26.</b>		<b>11</b>	
1.	Šiltoji srovė (šiltoji Golfo srovė, šiltoji Šiaurės Atlanto srovė).	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2. *	1. Vietovėje A Žiemą vyrauja iš šiaurinės Ramiojo vandenyno dalies atslenkantys ciklonai ir palyginus šiltos vidutinių platumų jūrinės oro masės, prateka šiltoji srovė. 2. Vietovėje B Žiemą vyrauja Šiaurės Amerikos (Kanados) aukšto slėgio sritis ir šaltos arktinės oro masės.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3. *	1. Mažai kritulių, mažas debesuotumas. 2. Giedras, sausas oras. 3. Žema oro temperatūra.	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 bruožus. Už teisingai nurodytą 1 bruožą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4. *	1. Žiemą susidaro anticiklonas (patenka į aukšto slėgio sritį), vyrauja vidutinių platumų žemyninės oro masės. 2. Iš Šiaurės atslenka arktinės oro masės. 3. Ramiojo vandenyno oro masėms kelią užstoja kalnai.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5. *	Žemėja (krinta). <b>Kodėl?</b> Tolstant nuo vandenyno į žemyno gilumą oro temperatūra žiemą palaipsniui žemėja, nes iš Atlanto slenkančios jūrinės oro masės, judėdamos į rytus, transformuojasi (atšąla ir sausėja).	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 pozicijas. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6. *	Aukštėja (kyla). <b>Kodėl?</b> Artėjant prie vandenyno temperatūros kyla. / Turi įtakos vandenynas ir jo srovės. / Stiprėja šildanti vandenyno įtaka.	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 pozicijas. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
7. *	<b>Klimato juosta</b> – Vidutinių platumų. <b>Klimato tipas</b> – Jūrinis.	2  1 0	Už teisingai nurodytą klimato juostą ir klimato tipą. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

<b>27.</b>		<b>7</b>	
1.	+9 °C	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2. *	<b>Priežastis:</b> Geografinė padėtis / geografinė platumą / paviršiaus aukštis virš jūros lygio. <b>Argumentas:</b> A paveiksle pavaizduoti kalnai plyti ties pusiauju ir aukštesni, o B paveiksle pavaizduoti žemesni kalnai – vidutinių platumų klimato juostoje.	2 1 0	Už teisingai nurodytą priežastį ir argumentą. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3.	Alpinės pievos.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4.	Spygliuočių miškai.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5. *	Kylant aukštyn: 1. Krinta oro temperatūra. 2. Didėja paros temperatūrų svyravimai. 3. Keičiasi (mažėja) kritulių kiekis. 4. Mažėja atmosferos slėgis. 5. Retėja oras.	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 priežastis. Už teisingai nurodytą 1 priežastį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
<b>28.</b>		<b>6</b>	
1.	<b>Daugiau kaip 90 proc.:</b> 1. Panevėžio rajono. 2. Vilniaus rajono.  <b>Mažiau kaip 35 proc.:</b> 1. Utenos r. 2. Mažeikių r. 3. Jonavos r.	4 3 2 1 0	Už teisingai nurodytas 4 rajono savivaldybes. Už teisingai nurodytas 3 rajono savivaldybes. Už teisingai nurodytas 2 rajono savivaldybes. Už teisingai nurodytą 1 rajono savivaldybę. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2. *	<b>Varėnos r. sav.</b> Dideli miškų masyvai, nederlingas dirvožemis. <b>Kėdainių r. sav.</b> Derlingi dirvožemiai, plėtojama pramonė.	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 teiginius. Už teisingai nurodytą 1 teiginį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
<b>29.</b>		<b>9</b>	
1.	1. Lenkija. 2. Ukraina.	2 1 0	Už teisingai įvardytas 2 valstybes. Už teisingai įvardytą 1 valstybę. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2. *	<b>Panašumas:</b> Valstybės prieina prie jūrų (Baltijos, Juodosios); ribojasi su Baltarusija, Rusija. <b>Skirtumas:</b> Lenkija – ES, NATO narė; Ukraina – NVS.	2 1 0	Už teisingai nurodytą panašumą ir skirtumą. Už teisingą nurodytą 1 poziciją Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3.	Akmens anglių.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4.	1. Energetika. 2. Juodoji metalurgija (metalurgija).	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 pramonės šakas. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5. *	Juodajai metalurgijai reikalingos šių miestų apylinkėse kasamos naudingosios iškasenos: geležies rūda, mangano rūda, akmens anglis.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6.	Oro tarša, rūgštūs lietūs, formuojasi pramoninis rūkas.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

<b>30.</b>		<b>7</b>	
1.		1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2.	1813 km	1 0	Už teisingą atsakymą. Leidžiama $\pm 50$ paklaida. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3. *	1. Delta susidarė iš smulkių šašų, kurios nusėdo sumažėjus upės tėkmės greičiui. 2. Upės vaga susiskaidė į atskiras atšakas.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4. *	1. Staigus nuotėkio padidėjimas susijęs su sniego tirpsmu Lenos upės baseine. 2. Vėlyva ledonešio pradžia šios upės žiotyse.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5. *	1. Žemupyje šaltesnės ir ilgesnės žiemos. 2. Aukštupyje anksčiau ateina pavasaris, tirpsta sniegas ir ledas. 3. Aukštupys yra piečiau nei žemupys.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6.	3–5 mėnesius.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
7. *	Šios upės baseinas yra daugiamečio įšalo rajone.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingas atsakyta arba neatsakyta.
<b>31.</b>		<b>11</b>	
1.	Indostano pusiasalis.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2.	Rytų / šiaurės pusrutulis.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3. *	<b>Gamtinis:</b> Nacionaliniai parkai, paplūdimiai (vandenyno pakrantės). <b>Kultūrinis:</b> Istorinės vietos, religinės vietos.	2 1 0	Už teisingai nurodytus du turizmo išteklius (1 gamtinį ir 1 kultūrinį). Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4. *	<b>Salos dalis:</b> Pietvakariuose. <b>Argumentas:</b> Geras susisiekimas, paplūdimiai, istorinės vietos, šiltas klimatas, šiltas vanduo.	2 1 0	Už teisingai nurodytą salos dalį ir argumentą. Už teisingai nurodytą vieną poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5. *	Cunamių. Tropinių ciklonų.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

6. *	<b>Salos dalis:</b> Šiaurinė salos dalis. <b>Argumentas:</b> Šiaurės rytuose gyvena tamilai, kurie siekia savo valstybės sukūrimo. Tačiau Šri Lankos vyriausybė jiems jos neleidžia sukurti. Dėl šios priežasties susikūrusi teroristinė organizacija <i>Tamilų tigrų</i> , kuri, būdama gerai ginkluota, organizuoja teroristinius aktus net prieš taikius gyventojus.	2 1 0	Už teisingai nurodytą salos dalį ir argumentą. Už teisingą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
7. *	Ryžių auginimui reikia daug drėgmės, kurios į šią salos dalį musonai atneša gana daug.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
8. *	Seniau (anglų kolonizacijos metu) ši sala buvo vadinama Ceilonu.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
<b>32.</b>		<b>8</b>	
1.	Talino.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2. *	<b>Išaugo:</b> Rygos uoste. <b>Sumažėjo:</b> Ventspilio uoste.	2 1 0	Už teisingai nurodytus du uostus, kuriuose krovos darbai išaugo ir sumažėjo. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3. *	<b>Panašumai:</b> Iškastinio kuro kroviniai (nafta, anglis). <b>Skirtumai:</b> Ventspilis specializuojasi ro-ro, trąšų produktų krovime. Rygoje specializuojasi mediena, konteinerių krovime.	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 veiksnius. Už teisingą nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4. *	Lietuvoje gaminamos trąšos (dvi gamyklos). Per Klaipėdos uostą gabenamos trąšos iš Baltarusijos.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5.	<b>Uostas:</b> Klaipėdos. <b>Argumentas:</b> Uostas yra labiausiai nutolęs į pietus, neužšalantis.	2 1 0	Už teisingai įvardytą uostą ir argumentą. Už teisingą nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.